

SILABUS I LËNDËS - GJUHËSI E PËRGJITHSHME

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti i Filologjisë
Titulli i lëndës:	Gjuhësi e përgjithshme
Programi:	Gjuhë dhe Letërsi Shqipe
Niveli:	Bachelor
Statusi lëndës:	Obligative
Viti i studimeve:	Viti i tretë (III), S/5
Numri i orëve në javë:	2 + 1
Vlera në kredi – ECTS:	4
Koha / lokacioni:	Universiteti “Ukshin Hoti” Prizren
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof. asoc. dr. Xhafer Beqiraj
Të dhënat kontaktuese:	xhafer.beqiraj@uni-prizren.com
Përshkrimi i lëndës:	Kursi Gjuhësi e përgjithshme për studentët e vitit III hyn ndër kurset themelore. Ka karakter formues, teorik. Qëllimi kryesor i tij: t’ua bëjë të mundshme studentëve ta njohin objektin e studimit të disiplinës teorike në gjuhësi të përgjithshme, përkatësisht ligjësitë dhe parimet e përgjithshme të funksionimit të gjuhëve njerëzore, mënyrat e studimit të tyre, metodat themelore të studimit në gjuhësi, teoritë dhe konceptet më të përhapura në këto studime dhe një njohje të përgjithshme për funksionet, kategoritë, format gramatikore. Njohja dhe familjarizimi me konceptet themelore në këto studime është një nga synimet kryesore të kursit.
Qëllimi i lëndës:	Lënda ka për qëllim që studentët: - të kuptojnë drejt se Gjuhësia e përgjithshme është njëra nga lëndët bazike e cila ka lidhje të ngushtë me historinë e gjuhës shqipe dhe se mësimi i kësaj lënde i bën të zotë studentët të dinë për nocionet, kategoritë dhe teoritë e gjuhësisë; - të ngrejnë nivelin e përgjithshëm mbi gjuhësinë e përgjithshme, mbi teoritë moderne të gjuhësisë; - të identifikojnë, të kuptojnë dhe të zbatojnë konceptet dhe teoritë nga fusha e gjuhësisë së përgjithshme; - të zhvillojnë aftësitë e komunikimit dhe transmetimit të dijes së tyre; - të jenë në gjendje të zbatojnë njohuritë e fituara nga fusha e gjuhësisë së përgjithshme; - të aftësohen për punë kërkimore-hulumtuese individuale e grupe. - të zhvillojnë aftësitë për të gjykuar, krahasuar, analizuar,

	sintetizuar etj.		
Rezultatet e të nxënit:	Pas përfundimit të këtij kursi, studentët: ▪ kuptojnë se Gjuhësia e përgjithshme është lëndë e pandashme nga degët e gjuhësisë, fonetikës, morfologjisë dhe sintaksës së gjuhës dhe se dija për të nënkupton një dije të mirëfilltë mbi nocionet, kategoritë dhe teoritë mbi gjuhën, brenda sistemit gjuhësor; ▪ përvetësojnë dhe dallojnë mirë nocionet themelore të gjuhësisë; ▪ njohin historinë e zhvillimit të gjuhësisë së përgjithshme; ▪ krahasojnë gramatikën tradicionale me gjuhësinë e përgjithshme; ▪ shpjegojnë zhvillimet evolutive të gjuhëve; ▪ krahasojnë dallimet e gjuhësisë moderne me gjuhësinë strukturale; ▪ analizojnë diakroninë dhe përshkrimin sinkronik të gjuhëve; ▪ aplikojnë njohurit e fituara të strukturës gramatikore dhe semantike; ▪ identifikojnë prirjet e përgjithshme të zhvillimit të gjuhësisë si shkencë.		
Ngarkesa e studentit (duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata	2	15 Javë	30
Ushtrime	1	15 javë	15
Punë praktike	1	5 Javë	5
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	1	5 javë	5
Ushtrime	1	5 javë	5
Kolokuiume, seminare	1	15 javë	15
Detyra të shtëpisë	1	5 javë	5
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	2	5 javë	10
Përgatitja përfundimtare për provim	1	5 javë	5
Koha e kaluar në vlerësim (teste, kuis, provim final)	1	3 javë	3
Projekte, prezantime etj.	1	2 javë	2
Totali			100 orë (4 ECTS)

Metodologjia e mësimdhënies:	Gjatë realizimit të orës praktikohet metodologjia interaktive, duke e bërë studentin pjesëmarrës aktiv jo vetëm në ushtrime, por edhe në ligjërata. ECTS-sistemi evropian i transferimit dhe procesi i akumulimit të kredive, është një sistem i orientuar kah studenti dhe paraqet vleftën e ngarkesës së tij për të arritur objektivat e një lënde (kursi) ose programi të caktuar të studimit. Ngarkesa e studentit sipas ECTS bazohet në kohën që nevojitet për t'i kompletuar aktivitetet e planifikuara rreth një lënde (kursi), siç janë: pjesëmarrja në ligjërata, aktiviteti dhe pjesëmarrja në ushtrime, puna në terren, përgatitja e projekteve dhe plankonspekteve, prezantimet dhe mbajtjet e orëve, punime seminarike, punë konsultative me mësimdhënësin, puna e pavarur në bibliotekë ose në shtëpi, përgatitja përfundimtare e provimit, koha e kaluar në provim dhe parametra të tjerë.
Metodologjia e vlerësimit:	1. Pjesëmarrje në ligjërata 10 % 2. Vlerësime të ndërmjetme 20 % 3. Punime seminari dhe detyra të ndryshme 20 % 4. Provimi me shkrim (përfundimtar) 50 %
Literatura	
Literatura primare:	Rami Memushaj, <i>Hyrje në gjuhësi</i> , Infbotues, Tiranë, 2017. John Lyons, <i>Hyrje në gjuhësinë teorike</i> , Tiranë, 2010. Shezai Rrokaj, <i>Filozofia e gjuhës</i> , Tiranë 2010.
Literatura shtesë:	F. Sosyr, <i>Kurs i gjuhësisë së përgjithshme</i> , Toena, Tiranë, 2002. A.Martine, <i>Elementet e gjuhësisë së përgjithshme</i> , Tiranë, 2002.

Plani i dizajnuar i mësimit:		
Java	Ligjërata	Ushtrime
<i>Java e parë:</i>	Objekti i gjuhësisë së përgjithshme; njohuri të përgjithshme; vendi i gjuhës në shkencat shoqorore. (Rami Memushaj)	Ushtrime lidhur me objektin studimor të gjuhësisë së përgjithshme dhe disa nga nocionet e përgjithshme.
<i>Java e dytë:</i>	Funksionet dhe veçoritë e gjuhës. Gjuha si sistem semiotik themelor. (Rami Memushaj)	Funksionet e gjuhës: njohës ekspresiv, fatik, konativ, poetik, metagjuhohar etj.
<i>Java e tretë:</i>	Konceptet themelore të gjuhësisë: gjuha, shkrimi, ligjërimi; kodi, shenja dhe mesazhi. (Rami Memushaj)	Gjuha, shkrimi, ligjërimi; kodi, shenja dhe mesazhi.
<i>Java e katërt:</i>	Gjuhësia moderne; Ferdinand de Sosyri.	Gjuhësia strukturale, struktura e gjuhës.
<i>Java e pestë:</i>	Struktura e gjuhës. (John Lyons)	Tingujt, fjalët; struktura e fjalësit: substanca dhe forma.

<i>Java e gjashtë:</i>	Marrëdhëniet paradigmatiche dhe sintagmatike; koncepti i distribucionit. (John Lyons)	Paradigmatika dhe sintagmatika. Distribucioni.
<i>Java e shtatë:</i>	Tingujt e gjuhës - fonetika dhe fonologjia. (R. Memushaj)	Tingujt e gjuhës - fonetika dhe fonologjia.
<i>Java e tetë:</i>	Test gjysmësemestral I.	Përgatitje për test gjysmësemestral I.
<i>Java e nëntë:</i>	Gramatika - parime të përgjithshme. (Rami Memushaj)	Ushtrime për parimet e përgjithshme.
<i>Java e dhjetë:</i>	Njësitë gramatikore. (John Lyons)	Fjalët, fjalitë, morfemat, morfi dhe alomorfi, sintagmat.
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Kategoritë gramatikore. (Rami Memushaj)	Kategoritë gramatikore dhe leksiko-gramatikore: numri, gjina, rasa, veta etj.
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Struktura gramatikore. (John Lyons)	Vargëzimi dhe lineariteti; struktura e thellë dhe sipërfaqësore. Transformimet e përgjithshme.
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Funksionet gramatikore. (John Lyons)	Gjymtyrët e fjalisë: kryefjala dhe kallëzuesi dhe kundrina dhe plotësorët; tema dhe rema etj.
<i>Java e katërbëdhjetë:</i>	Struktura semantike. (Rami Memushaj)	Sinonimia, homonimia, hiponimia, antonimia, shumëkuptimësia etj.
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Test gjysmësemestral II.	Përgatitje për test gjysmësemestral II.
Politikat akademike dhe kodi i sjelljes		
Studentët duhet t'u përmbahen rregullave të përcaktuara sipas Statutit të UPZ-së dhe rregulloreve e vendimeve të miratuara nga Senati i UPZ-së dhe Këshilli i Fakultetit. Pritet që secili student të vijë me kohë. Nga secili student pritet që të marrë pjesë në ligjëratat. Për shkak të natyrës dhe mënyrës së mësimin në këtë lëndë, ardhja në mësim dhe pjesëmarrja aktive në diskutim është e nevojshme (e domosdoshme). Mungesat e vazhdueshme rezultojnë me zbritjen e notës përfundimtare. Studentët janë të obliguar të kenë sjellje të mirë dhe të mbajnë qetësi, si dhe t'i shkyçin telefonat mobilë gjatë ligjëratave dhe ushtrimeve.		